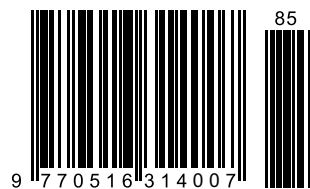

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

Akadēmiskā Dzīve 57/2021/2022

Z
I
N
Ā
T
N
E
I

T
Ē
V
Z
E
M
E
I

AKADĒMISKĀ
57 DZĪVE 2021/2022

Akadēmiskā Dzīve ir latviešu valodā vienīgais nopietna rakstura žurnāls akadēmiskajai saimei un visiem zinātkārajiem par Tēvzemei nozīmīgiem zinātnes, kultūras un sabiedriskiem jautājumiem. Žurnāls iznāk kopš 1958. gada, līdz 2005. gadam – ASV, kopš 2006. gada *Akadēmiskās Dzīves* apgāds izdod to kopā ar Latvijas Universitātes Akadēmisko apgādu.

Pilns žurnāla komplekts atrodas ASV Kongresa bibliotēkā, žurnāls pieejams starptautiskajā zinātnisko publikāciju datubāzē *EBSCO* <https://doi.org/10.22364/adz.57>

Akadēmiskās Dzīves Tēvzemes apgāds

Reģistrācijas apliecības Nr. 40008053843
Latvijas Republikas biedrību un nodibinājumu reģistrā
Valdes locekļi – Aivars Markots (priekšsēdētājs),
Ainārs Dimants, Ivars Pavasars

Apgāda pārstāvji

Austrālijā – Dace Dārziņš,
27 Aroha Tce, Black Forest, SA 5035,
e-pasts: dace.darzins@internode.on.net

ASV – Jānis J. Dimants, Jr.,
2330 Innsbruck Parkway, Minneapolis,
MN 55421-2068

Kanādā – Elmārs Bērziņš,
239 Mill Road, Toronto, Canada, M9C 1Y3

Labojums

Akadēmiskās Dzīves 56. laidiena 103. lpp.
2. rindkopā jābūt: ELJA valdes sekretārei Lienei
(nevis – Lolitai) Kļaviņai.

Žurnāla redakcijas kolēģija (Editorial Board)

Galvenais redaktors (*Editor in Chief*) Ainārs Dimants,

Dr. phil. – Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija
(*Riga Stradins University, Latvia*)

Galvenā redaktora vietniece Inese Grumulte-Lerhe, *Dr. sc. pol.* – Saeimas
Analītiskais dienests, Latvija (*Saeima Analytical Service, Latvia*)

Andris Anspoks, *Dr. phys.* – Latvijas Universitāte, Latvija
(University of Latvia, Latvia)

Dzintra Bungs, *Ph.D.* – Latvijas Okupācijas muzeja biedrība, Latvija
(*Occupation Museum Association of Latvia, Latvia*)

Jānis Grabis, *Dr. sc. ing.* – Rīgas Tehniskā universitāte, Latvija
(*Riga Technical University, Latvia*)

Vitauts Kalniņš, *Ph.D.* – Toronto Universitāte, Kanāda
(*University of Toronto, Canada*)

Viesturs Pauls Karnups, *Dr. oec.* – Latvijas Universitāte, Latvija
(*University of Latvia, Latvia*)

Ģirts Kaugars, *Ph.D., Dr. h. c. chem.* – ASV (USA)

Jānis Kušķis – Latvija (*Latvia*)

Jānis Lejnieks, *Dr. arch.* – Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa
administrācijas augstskola (RISEBA), Latvija (*Riga International
School of Economics and Business Administration (RISEBA), Latvia*)

Aija Priedite, *fil. dr.* – Latvijas Universitāte, Latvija
(*University of Latvia, Latvia*)

Juris Pupčēnoks, *Ph.D.* – Marista Koledža, ASV (*Marist College, USA*)

Inese Runce, *Dr. hist.* – Latvijas Universitāte, Latvija
(*University of Latvia, Latvia*)

Jānis Silis, *Dr. philol.* – Ventpils Augstskola, Latvija
(*Ventspils University College, Latvia*)

Gints Šimanis – Latvija (*Latvia*)

Juris Upatnieks – ASV (USA)

Marta Urbāne, *Dr. iur.* – Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija
(*Riga Stradins University, Latvia*)

Vitālijs Zelčs, *Dr. geol.* – Latvijas Universitāte, Latvija
(*University of Latvia, Latvia*)

Izdevējs

LU Akadēmiskais apgāds
Aspazijas bulvāri 5, Rīgā, LV-1050
www.apgads.lu.lv

Latviešu valodas tekstu redaktore

Ruta Puriņa

Angļu valodas tekstu redaktors

Vitauts Kalniņš

Maketu veidojusi Baiba Lazdiņa

Vāku zīmējis Alfrēds Krūkliņš

Abonēšanas maksa

ASV – 20 USD, Kanādā – pret ziedojumiem,
Austrālijā – 25 AUD, Austrijā, Vācijā – 12 EUR,
Zviedrijā – 100 SEK

Rakstus 58. laidienam lūdzam sūtīt

Akadēmiskās Dzīves redakcijai

Ģertrūdes ielā 123, LV-1009, Rīgā, Latvijā.

E-pasts: akademiskadzive@astrums.lv

www.lu.lv/adz; www.astrums.lv

Rakstu pārpublicēšanai citos izdevumos nepieciešama
redakcijas, izdevēja un autora rakstveida atļauja

US ISSN 0516-3145

Iespiests

SIA *Latgales drukā*

Baznīcas ielā 28, Rēzeknē, LV-4601

Tālr./fakss 64625938

Noteikumi autoriem

Intelektuālais žurnāls *Akadēmiskā Dzīve* publicē zinātniskus rakstus **visās zinātņu jomās** plašai ieinteresētai publikai par Latvijai nozīmīgiem zinātnes, kultūras un sabiedriskiem jautājumiem – tādēļ, kas jau ir kļuvuši vai kļūst par zinātņu un kultūras vēsturi. Rakstus pieņem un publicē latviešu valodā, arī prof. J. Endzelina rakstībā. Žurnāls publicē arī zinātnisku darbu recenzijas.

Rakstu pieņemšana notiek nepārtraukti. Katru rakstu recenzē divi pārstāvji no redkolēģijas, iesakot rakstu publicēt, pārstrādāt vai noraidīt, gala lēmumu pieņem redkolēģijas sēdē. Recenzējot tiek vērtēta rakstu originalitāte, aktualitāte, saprotamība, izklāsta loģika, literatūras pārzināšana un valoda. Redakcija ievēro recenzentu anonimitāti. Autoru par pieņemto lēmumu informē nedēļas laikā. Autori var iepazīties ar recenzentu vērtējumiem un piezīmēm.

Pēc tam, kad raksts saņēmis pozitīvu redkolēģijas lēmumu un autors izdarījis prasītās korekcijas, redakcija patur tiesības veikt nepieciešamos labojumus, lai panāktu izteiksmes skaidrību, kā arī stila un noformējuma viendabību. Šie labojumi tiek saskaņoti ar autoru.

Manuskriptus pieņem datorrakstā *Word* formātā, lappuses formāts – A4, standarta teksta izvietojums, burtu lielums – 12 punkti, starp rindām 1,5 intervālu atstarpe (arī parindēs). Vēlamais burtveidols jeb fonts *Times New Roman*.

Raksta sākumā tūlīt pēc tā nosaukuma jāievieto autora akadēmiskais dzīvesgājums 700–1000 iespiedzīmju apjomā (neskaitot atstarpes starp vārdiem) un 5–6 raksturvārdi. Rakstam jāpievieno autora ģimētnie – fotogrāfija elektroniskā formātā.

Literatūras saraksts (vēres jeb bibliogrāfiskās norādes) novietojams raksta beigās. Literatūru kārtoti pēc latīņu alfabēta atbilstoši starptautiski pieņemtai transkripcijai, nešķirojot pēc valodām (netiek lietota kirilica utt.), un interneta publikācijām norāda datumu, kad tā aplūkota. Jālieto grāmatas, grāmatas nodaļas resp. rakstu krājuma raksta, žurnāla raksta un interneta publikācijas bibliogrāfiskā apraksta paraugi pēc Hārvarda sistēmas:

Lasmane, S. (2012) *Komunikācijas ētika*. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds.

Hallin, D. C.; Mancini, P. (2004) *Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics*. Cambridge, New York : Cambridge University Press.

Brikše, I.; Skudra, O.; Tjarve, R. (2002) Development of the Media in Latvia in the 1990s. Vihalemm, P. (ed.) *Baltic Media in Transition*. Tartu : Tartu University Press.

Balčytienē, A. (2009) Market-Led Reforms as Incentives for Media Change, Development and Diversification in the Baltic States: A Small Country Approach. *International Communication Gazette*, 71 (1–2), 39–49.

Dimants, A. (2016) Valsts nepieder kaimiņiem, bet viens likums – viena taisnība visiem. *Delfi* (11.07.2016.). Pieejams: <http://www.delfi.lv/news/comment/comment/ainars-dimants-valsts-nepieder-kaiminiem-bet-viens-likums-viena-taisniba-visiem.d?id=47659107> (06.11.2016.).

Baltic Media Advertising Market 2011 (2012) TNS Emor. Pieejams: http://www.tns.lv/wwwtnslv_resources/images/relizes/ADEX/2012/Baltic_Media_Advertising_Market_2011.pdf (11.06.2012.).

Die Programme der Polytechnischen Schule zu Riga für die Jahre 1862/63–1881/82 (1881) Rīga : Müller.

Grosvalds, I.; Alksnis, U.; Ruplis, A.; Meirovics, I. (2001) *Ķīmija Rīgas Politehnikumā un Rīgas Politehniskā institūtā*. Rīga : Latvijas ķīmijas vēstures muzejs.

Rainis (1981) Kajs Grakhs. *Kopotī raksti*, 14. Rīga : Zinātne, 329–434.

Iekšējās atsaucēs uz vērēm un piezīmes, ieskaitot norādes uz arhīvu dokumentiem, numurētā secībā dodamas teksta parindēs attiecīgās lappuses beigās (burtu lielums – 10 punkti), parasti norādot izmantotās lappuses vai lapas; ērtības labad saprotami isinot garu nosaukumu līdz tā pirmajiem vārdiem; vairāk nekā trīs autoru gadījumā norādot pirmo autoru ar papildinājumu „et al.”; izdošanas gadam pievienojot alfabēta burtu (a, b, c utt.) atbilstoši nosaukumu alfabētiskajai secībai, ja vienam un tam pašam autoram vienā gadā izdoti divi vai vairāk darbi:

Balčytienē 2009, 41–42; Brikše, Skudra, Tjarve 2002, 100; Baltic Media Advertising Market 2012; Die Programme 1881; Grosvalds et al. 2001; Rainis 1981b.

Par vēru un atsaucē precizitāti atbild raksta autors.

Nobeigumā jāpievieno raksta kopsavilkums angļu valodā 1500–2000 iespiedzīmju apjomā (neskaitot atstarpes starp vārdiem), kurā atsegts raksta mērķis un uzdevumi, formulēta galvenā problēma, aprādīta novitāte un sniegti galvenie secinājumi.

Maksimālais raksta garums – 30 000 iespiedzīmes (neskaitot atstarpes starp vārdiem), rekomendējamais – 6–12 datorraksta lappuses, šajā apjomā ietilpst arī dzīvesgājums, kopsavilkums, atsaucēs resp. piezīmes un literatūras saraksts.

Atbilstoši satura izklāsta gaitai raksts sadalāms nodaļās, dodot tām precīzus nosaukumus. Raksta saturam un strukturai jāatbilst zinātniska teksta veidošanas prasībām. Raksta sākumā ievada daļā jāsniedz problēmas nostādne, pētījuma nepieciešamības pamatojums, pētījuma aktualitāte. Izklāsta daļā posmsecīgi jāapraksta problēmas risinājums. Šī sadaļa jāstrukturē ar nodaļu virsrakstu palīdzību. Nobeiguma daļā jānodod konspektīvi secinājumi, vērtējumi, ieteikumi, vispārīnājumi. Izklāstam jāattīstās loģiski, tam jābūt kompozicionāli pārdomātam, terminoloģiski precīzam, skaidram. Rakstam jābūt uzrakstītam labā valodā, sliktā valodā uzrakstītus darbus redakcija nepieņem.

Rakstā minētiem svešvārdiem jānorāda oriģinālforma. Jāizvairās no pārmērīgas svešvārdu lietošanas. Izmantotajiem citātiem jābūt precīziem, ja tajos ir izlaidumi, tie noteikti jānorāda: nelieli izlaidumi (pāris vārdu) – ar divpunkti ..., bet lieli (vairāki teikumi) – ar divpunkti kvadrātiekvās [...]. Noformēšanas īpatnības: aiz punkta, komata, kā arī starp iniciāli un vārdu jābūt viena piesietiena atstarpei; teksta izcēlumi (trekninājums, slīpraksts jeb kursīvs, pasvītrojums u. tml.) jālieto konsekventi, nav vēlams rakstu pieblīvēt ar izcēlumiem. Visi nosaukumi, kuras citādi liek pēdīnās, kā arī nosaukumi svešvalodās sniedzami slīprakstā, paskaidrojumi svešvalodās – iekavās un slīprakstā.

Tekstā iekļautie attēli papildus ir jāiesūta kā atsevišķas labas kvalitātes datnes, diagrammas, grafiki u. tml. – rediģējamā formātā.

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**